

Kitabu cha Danieli - Nambari arobaini na tatu

Kufunua Uashiriaji wa Chukizo la Uharibifu katika Unabii wa Kibiblia

Jeff Pippenger

2024-01-07

Utambuzi wa Paulo wa Roma ya kipagani kuwa ndiyo nguvu iliyozuia upapa usiinuke kupata mamlaka mwaka 538, ukawa ushahidi ambao William Miller alitambua uliohibitisha kwamba “the daily,” katika kitabu cha Danieli, inawakilisha upagani. Mfumo wa William Miller ulijengwa juu ya nguvu mbili za uharibifu: upagani ukifuatiwa na upapa. Ugunduzi muhimu zaidi wa Miller uliunga mkono mfumo huo ulikuwa ushuhuda wa Paulo katika 2 Wathesalonike, sura ya pili, ambamo Paulo anatambua kwamba kizuizi dhidi ya upapa, kilichotokana na Roma ya kipagani, kitaondolewa, ili “mtu wa dhambi” awekwe katika hekalu la Mungu, akijionyesha kuwa yeye ni Mungu.

Katika kitabu cha Danieli, ishara ya "kila siku" inayowakilisha upagani siku zote hufuatiwa na ishara ya upapa, iwe ikiwakilishwa kama "maasi ya uharibifu" au "chukizo la uharibifu." Hata hivyo, katika onyo la Kristo kwa Wakristo kuhusu kuzingirwa na kuangamizwa kwa Yerusalemu kulikotokea katika kipindi cha miaka mitatu na nusu kuanzia mwaka 66 hadi 70 BK, Kristo alirejelea "chukizo la uharibifu, lililonenwa na nabii Danieli" kama ishara kwa Wakristo waliokuwa Yerusalemu kukimbia mara moja. Historia inaonyesha kwamba ishara hiyo haikuwa ishara ya Roma ya kipapa, bali ya Roma ya kipagani. Ishara hiyo ilipaswa kutambuliwa na waaminifu, ili waweze kuepuka kuzingirwa na uharibifu. Je, "chukizo la uharibifu, lililonenwa na nabii Danieli," ni ishara ya Roma ya kipagani, au Roma ya kipapa?

Basi mtakapoona chukizo la uharibifu, lililonenwa na nabii Danieli, limesimama mahali patakatifu (asomaye na afahamu:), ndipo wale walioko Uyahudi wakimbilie milimani; yeye aliye juu ya paa la nyumba asishuke kuchukua kitu chochote kutoka nyumbani mwake; wala yeye aliye shambani asirudi nyuma kuchukua mavazi yake. Na ole wao wenye mimba, na wale wanaonyonyesha, siku zile! Lakini ombeni kwamba kukimbia kwenu kusiwe wakati wa baridi, wala siku ya sabato; kwa maana wakati huo kutakuwa na dhiki kuu, ambayo haijawahi kuwapo tangu mwanzo wa ulimwengu mpaka sasa, wala haitakuwapo kamwe. Na kama siku hizo zisingepunguzwa, hakuna mwenye mwili angeokoka; lakini kwa ajili ya wateule siku hizo zitapunguzwa. Mathayo 24:15-22.

Dada White anatoa maoni kuhusu jinsi onyo hili lilivyotimizwa katika historia ya uharibifu wa Yerusalemu kuanzia mwaka 66 hadi 70 B.K., na anabainisha kwamba bendera, au alama ya jeshi la Kirumi, ilikuwa ishara kwa Wakristo waliokuwa bado Yerusalemu kwamba wakimbie. Basi, je, “chukizo la uharibifu, lililonenwa na nabii Danieli,” lilikuwa Roma ya kipagani, au lilikuwa Roma ya kipapa, kama Miller alivyotegemeza mfumo wake?

William Miller aliongozwa kuelewa madhihirisho yote mawili ya Roma (ya kipagani yakifuatiwa na ya kipapa), lakini alilazimishwa na historia ya wakati aliouishi kuzichukulia falme zote mbili kama ufalme mmoja. Na bila shaka, ni ufalme mmoja, lakini pia zinawakilisha falme mbili

mfululizo. Akiwa amelazimishwa na historia ya kinabii ya 1798, Miller ilimbidi aizungumzie Roma kimsingi kama ufalme mmoja. Mnamo 1798, Miller aliamini Kurudi kwa Pili kwa Kristo kungekuwa takriban miaka ishirini na mitano baadaye. Alijua vyema kabisa kwamba Roma ya kipapa ilikuwa imepokea jeraha la mauti mnamo 1798. Kwa Miller, hakukuwa na falme nyingine za kidunia ambazo zingefuata Roma ya kipapa, kwa kuwa Kristo alikuwa karibu kurudi.

Katika kipindi cha historia alichokuwamo Miller, alielewa kwamba sanamu ya sura ya pili ya Danieli iliwakilisha falme nne za kidunia, kwa kuwa hayo ndiyo Danieli aliyashuhudia.

Na ufalme wa nne utakuwa imara kama chuma; kwa kuwa chuma huvunja vipande vipande na kutiisha vyote; na kama chuma kinavyovunja hivi vyote, ndivyo kitakavyovunja vipande vipande na kuponda. Na ulivyo ziona miguu na vidole vya miguu, sehemu ya udongo wa mfinyanzi na sehemu ya chuma, ufalme huo utagawanyika; lakini ndani yake kutakuwepo nguvu za chuma, kwa kuwa uliona chuma kimechanganyika na udongo wa tope. Danieli 2:40, 41.

Miller alielewa kwamba kulikuwa na falme nne tu, na ufalme wa nne na wa mwisho ulikuwa Roma, ambayo alijua kutokana na historia kuwa ilikuwa Roma ya kipagani ikifuatiwa na Roma ya kipapa. Kwa Miller, kwa mujibu wa neno la Danieli, ufalme wa nne ulikuwa "umegawanyika," lakini kwa Miller mgawanyiko huo uliwakilisha tu tofautisho kati ya vipengele vya kihalisia na vya kiroho vya ufalme wa Roma. Alikuwa sahihi, lakini uelewa wake ulikuwa mdogo.

Miller hakuona kwamba mgawanyiko wa Roma ya kipagani na ya kipapa ulitegemea mgawanyiko ambao Paulo aliinuliwa kuutambua. Paulo (na Yohana Mbatizaji) walitambua kwamba katika kipindi cha msalaba, kile kilicho cha kihalisi kilipaswa kubadilika kuwa cha kiroho. Bila uelewa huo, Miller alilazimika kukubali kwamba Roma kimsingi ilikuwa ufalme mmoja wenye awamu mbili. Na bila shaka, alikuwa sahihi (lakini kwa kiwango fulani). Hakuweza kuona kwamba Roma ya kiroho iliwakilishwa na Babeli halisi, maana Roma ya kiroho (upapa) pia ni Babeli ya kiroho.

Babeli halisi, akiwa wa kwanza kati ya falme nne katika Danieli sura ya pili, ingekuwa kielelezo cha ufalme wa nne, kwa kuwa wa kwanza daima huwa kielelezo cha wa mwisho. Roma ya kipagani ilikuwa imewakilishwa kwa mfano na Babeli, lakini Roma ya kipagani na Babeli zote mbili zilikuwa kielelezo cha Roma ya kiroho (upapa). Hivyo basi, upapa ulikuwa ufalme wa tano, nao uliwakilishwa na Babeli. Hii ndiyo sababu ya msingi kwa nini Dada White analinganisha utekwa wa Israeli halisi katika Babeli kwa miaka sabini na utekwa wa Israeli wa kiroho katika Babeli ya kiroho kwa miaka elfu moja mia mbili na sitini.

"Kanisa la Mungu duniani lilikuwa kwa hakika katika utumwa katika kipindi hiki kirefu cha mateso yasiyokoma kama vile wana wa Israeli walivyoshikiliwa mateka huko Babeli wakati wa uhamisho." Manabii na Wafalme, 714.

Miller basi hakuwa na tatizo kuchanganya utimilifu wa unabii ulioutambulisha kwa uhususi zaidi Roma ya kipagani na Roma ya kipapa. Tutatoa mifano ya hili tunapoendelea, lakini tukielewa kwamba Miller aliiona Roma ya kipagani na ya kipapa kuwa ufalme mmoja, tunaweza kuelewa kwa nini Miller hakuwa na tatizo Yesu anaporejelea "chukizo la uharibifu, lililonenwa na nabii Danieli," kama utimilifu unaomhusu Roma ya kipagani, huku bado akiuelewa usemi wa "chukizo

la uharibifu," katika kitabu cha Danieli kama ishara ya Roma ya kipapa. Miller hakuweza kuona nguvu tatu za kuweka ukiwa, na kwa sababu hiyo mfumo wake wa kinabii ulikuwa na mipaka, ingawa ulikuwa sahihi.

Lakini tunawezaje kuelewa utata kuhusu utimilifu wa kihistoria wa mwaka 66 AD, wakati Roma ya kipagani iliweka bendera zake katika maeneo takatifu ya hekalu kwa kutimiza utabiri wa Kristo? Je, "chukizo la uharibifu, alilosema nabii Danieli," ni ishara ya Roma ya kipagani au ya kipapa? Jibu la kitendawili hicho ni rahisi kiasi unapotambua nguvu tatu za kuleta ukiwa, badala ya mbili. Tunapaswa kuanza na ufafanuzi wa Dada White kuhusu utimilifu wa utabiri wa Kristo wa uharibifu wa Yerusalemu.

Katika kusulubiwa kwa Kristo kulikofanywa na Wayahudi kulikuwemo pia maangamizi ya Yerusalemu. Damu iliyomwagwa huko Kalvari ilikuwa uzito uliowazamisha katika maangamizi, kwa dunia hii na ile ijayo. Ndivyo itakavyokuwa katika ile siku kuu ya mwisho, hukumu itakapowashukia wanaoikataa neema ya Mungu. Kristo, jiwe lao la kujikwaa, atawadhihirikia kama mlima wa kulipiza kisasi. Utukufu wa uso wake, ambao kwa wenye haki ni uzima, kwa waovu utakuwa moto unaoteketeza. Kwa sababu upendo umekataliwa, neema imedharauliwa, mwenye dhambi ataangamizwa.

"Kwa mifano mingi na maonyo ya mara kwa mara, Yesu alionyesha kile ambacho kingewapata Wayahudi kwa kumkataa Mwana wa Mungu. Kwa maneno haya alikuwa akiwahutubia wote wa kila kizazi wanaokataa kumpokea kama Mkombozi wao. Kila onyo ni kwao. Hekalu lililotiwa unajisi, mwana asiye mtii, wakulima waovu, na wajenzi wenye dharau, vyote vina ulinganifu wake katika uzoefu wa kila mwenye dhambi. Isipokuwa atubu, hukumu waliyoionyesha kwa mfano itakuwa yake." *The Desire of Ages*, 600.

Paulo alipotambua mpito kutoka halisi kwenda kiroho, alibainisha kuwa ulijiri katika kipindi cha msalaba, na ikumbukwe kwamba uharibifu wa Yerusalemu umehusishwa moja kwa moja na msalaba. Uharibifu wa Yerusalemu halisi, ulitekelezwa mara ya kwanza na Babeli halisi, ulitekelezwa kwa mara ya mwisho na Roma halisi, kwa kuwa Yesu siku zote huwakilisha mwisho pamoja na mwanzo. Kukanyagwa chini kwa patakatifu na jeshi kulikoanza na mamlaka ya kipagani ya Babeli kuliishia kwa mamlaka ya kipagani ya Roma.

Kukanyagwa kiroho kwa Yerusalemu wa kiroho kulifanywa na Roma ya kipapa, na vipindi vyote viwili hivyo vya kukanyagwa (halisi na vya kiroho) vinawakilisha kukanyagwa kwa watu wa Mungu na nguvu ya tatu ya kuleta ukiwa, ambayo katika muktadha wa Roma huitwa Roma ya kisasa.

Kuna nguvu tatu za kutia ukiwa ambazo kila moja huwatesa watu wa Mungu: joka la upagani, kisha mnyama wa bahari wa Ukatoliki, baada yake mnyama wa nchi kavu wa Marekani (nabii wa uongo). Upagani uliwakilishwa na nguvu mbalimbali za kipagani zilizokanyaga Israeli wa kimwili. Kisha upapa ukakanyaga Israeli wa kiroho kwa miaka elfu moja mia mbili na sitini kuanzia 538 hadi 1798. Umoja wa mara tatu wa joka, mnyama na nabii wa uongo ni Roma ya kisasa, nao pia unawakanyaga watu wa Mungu wakati wa "saa" ya mgogoro wa sheria ya Jumapili. Nguvu tatu za kutia ukiwa za joka, mnyama na nabii wa uongo pia zinawakilishwa kama Roma ya kipagani,

Roma ya kipapa na Roma ya kisasa.

Kwa mujibu wa Ufunuo sura ya kumi na saba, upagani ndio wafalme wanne wa kwanza, mfalme wa tano ni upapa, na mfalme wa sita, wa saba na wa nane ni muungano wa sehemu tatu wa Roma ya kisasa.

Na kuna wafalme saba: watano wameanguka, na mmoja yupo, na mwingine bado hajaja; naye atakapokuja, lazima adumu muda mfupi. Na yule mnyama aliyekuwako, wala hayupo, yeye ndiye wa nane, naye ni wa wale saba, naye aelekea kuangamia. Ufunuo 17:10, 11.

Kwa mujibu wa Danieli sura ya pili, upagani ni falme zote nne kuanzia Babeli halisi hadi Roma halisi. Babeli ya kiroho ni Upapa (kichwa cha dhahabu), na muungano wa mara tatu wa joka, mnyama, na nabii wa uongo (Roma ya kisasa), unawakilishwa na muungano wa mara tatu wa Umedi na Uajemi wa kiroho, Ugiriki wa kiroho, na Roma ya kiroho (ambayo jeraha lake la mauti limeponywa).

Yesu aliporejelea "chukizo la uharibifu, lililonenwa na nabii Danieli," alikuwa akibainisha ishara mahsusi ambayo Wakristo ni lazima waitambue katika kila moja ya hizo Roma tatu. Roma ya kipagani, Roma ya kipapa na Roma ya kisasa zote zinawatesa watu wa Mungu. Mateso hayo yanaonyeshwa kinabii kama kukanyagwa chini kwa mahali patakatifu na jeshi. Yesu alitoa onyo kuhusu kukaribia kwa mateso hayo kwa kila mojawapo ya vipindi vitatu vya mateso. Wakati "ishara" ya mamlaka ya Roma iliwekwa ndani ya mahali patakatifu, wakati wa kukimbia Yerusalemu ulikuwa umefika. Yesu hakuwa akitumia usemi wa Danieli wa "chukizo la uharibifu" kama ishara ya nguvu ya kidunia, bali kama ishara ambayo Wakristo walihitaji kuitambua.

"Yesu aliwaeleza wanafunzi waliokuwa wakimsikiliza hukumu ambazo zingewajia Israeli waliokengeuka, na hasa adhabu ya kulipiza kisasi ambayo ingewapata kwa sababu ya kumkataa na kumsulubisha Masihi. Ishara zisizo na utata zingetangulia kilele cha kutisha. Saa ile ya kutisha ingekuja ghafla na kwa haraka. Naye Mwokozi aliwaonya wafuasi Wake: 'Basi, mtakapouona chukizo la uharibifu, lile lililonenwa na nabii Danieli, limesimama katika mahali patakatifu, (asomaye na afahamu:) ndipo walio Yudea wakimbilie milimani.' Mathayo 24:15, 16; Luka 21:20, 21. Wakati bendera za kipagani za Warumi zitakapowekwa katika nchi takatifu, iliyokuwa ikienea stadi kadhaa nje ya kuta za mji, ndipo wafuasi wa Kristo walipaswa kupata usalama kwa kukimbia. Ishara hiyo ya onyo itakapoonekana, wale watakaotaka kuokoka wasichelewe hata kidogo. Katika nchi yote ya Yudea, na pia katika Yerusalemu yenyewe, ishara ya kukimbia ilipaswa kutiikiwa mara moja. Aliyekuwa juu ya paa la nyumba asishuke kuingia nyumbani mwake, hata ili kuokoa hazina zake za thamani zaidi. Wale waliokuwa wakifanya kazi mashambani au katika mashamba ya mizabibu wasichukue muda kurudi kuchukua vazi la nje walilokuwa wameliacha kando walipokuwa wakitwika joto la mchana. Wasisite hata kwa kitambo, wasije wakakumbwa na uharibifu wa jumla." Pambano Kuu, 25.

Katika kifungu hicho Dada White anabainisha "chukizo la uharibifu" kama "ishara isiyoweza kutia shaka," iliyowakilishwa na "alama za uabudu-sanamu za Warumi," ambazo waliziweka "katika eneo takatifu" la hekalu. Yesu hakuwa akitumia "chukizo la uharibifu" kuwakilisha aidha mamlaka

ya Roma ya kipagani au ya kipapa, bali kama “ishara.” Wakati “ishara” hiyo ilipowekwa katika eneo takatifu la hekalu, Wakristo walipaswa kukimbia kutoka Yerusalemu “wasije wakahusishwa katika maangamizi ya jumla.” Dada White anaenda mbali zaidi baadaye katika kifungu hicho hicho na kubainisha kwamba unabii wa Kristo uliotaja uharibifu huo ulitimia zaidi ya mara moja.

Unabii wa Mwokozi kuhusu kutembelewa kwa hukumu juu ya Yerusalemu utakuwa na utimilifu mwingine, ambao ule ukiwa wa kutisha ulikuwa tu kivuli hafifu. Katika hatima ya mji ule teule tunaweza kuona maangamizi ya dunia iliyokataa rehema za Mungu na kukanyaga sheria Yake. Kumbukumbu za mateso ya wanadamu ambazo dunia imeshuhudia katika karne zake ndefu za uovu zimejaa giza. Moyo huugua, na akili hulegea katika kutafakari. Ya kutisha yamekuwa matokeo ya kukataa mamlaka ya Mbinguni. Lakini taswira iliyo na giza zaidi bado inawasilishwa katika ufunuo wa mambo yajayo. Kumbukumbu za yaliyopita—msururu mrefu wa misukosuko, migogoro, na mapinduzi, “vita vya shujaa ... pamoja na kelele za mkanganyiko, na mavazi yaliyoviringishwa damu” (Isaya 9:5)—hivi ni nini, vikilinganishwa na vitisho vya siku ile ambayo Roho wa Mungu azuiaye ataondolewa kabisa kutoka kwa waovu, asizuie tena mlipuko wa mihemko ya kibinadamu na ghadhabu ya kishetani! Hapo ndipo dunia itaona, kama hajawahi kuona kabla, matokeo ya utawala wa Shetani.

Lakini siku ile, kama ilivyokuwa wakati wa uangamizo wa Yerusalemu, watu wa Mungu wataokolewa, kila mmoja atakayepatikana ameandikwa miongoni mwa walio hai. Isaya 4:3. Kristo ametangaza kwamba Atakuja mara ya pili kuwakusanya waaminifu Wake Kwake Mwenyewe: “Ndipo makabila yote ya dunia wataomboleza, nao watamwona Mwana wa Adamu akija katika mawingu ya mbinguni kwa uwezo na utukufu mkubwa. Naye atawatuma malaika Wake kwa sauti kuu ya tarumbeta, nao watawakusanya wateule Wake kutoka pepo nne, toka mwisho mmoja wa mbingu hata mwisho wa pili.” Mathayo 24:30, 31. Hapo ndipo wao wasiotii injili wataangamizwa kwa pumzi ya kinywa Chake na kuangamizwa kwa mng’ao wa kuja Kwake. 2 Wathesalonike 2:8. Kama Israeli wa kale waovu hujiharibu wenyewe; huanguka kwa sababu ya uovu wao. Kwa maisha ya dhambi, wamejitenga sana na Mungu; asili zao zimepotoka na kuharibika kwa uovu kiasi kwamba udhihirisho wa utukufu Wake kwao ni moto unaoteketeza.

Wanadamu wajihadhari wasije wakapuuzia funzo lililowafikishwa kwao katika maneno ya Kristo. Kama vile alivyowaonya wanafunzi wake juu ya uharibifu wa Yerusalemu, akiwapa ishara ya kuukaribia uharibifu huo, ili wapate kuponyoka; vivyo hivyo ameiunya dunia kuhusu siku ya uharibifu wa mwisho na kuwapa dalili za kuikaribia, ili wote watakao waweze kukimbia hasira inayokuja. Yesu asema: 'Kutakuwa na ishara katika jua, na katika mwezi, na katika nyota; na juu ya nchi dhiki ya mataifa.' Luka 21:25; Mathayo 24:29; Marko 13:24-26; Ufunuo 6:12-17. Wale wanaoona watangulizi wa kuja kwake wanapaswa 'kujua ya kwamba iko karibu, hata mlangoni.' Mathayo 24:33. 'Basi kesheni,' ndiyo maneno yake ya maonyo. Marko 13:35. Wanaotii onyo hilo hawataachwa gizani hata siku ile isiwajie kwa ghafla bila wao kujua. Lakini kwa wale wasiotaka kukesha, 'siku ya Bwana hufika kama mwivi usiku.' 1 Wathesalonike 5:2-5." Pambano Kuu, 36, 37.

Wakati Dada White aliandika maneno haya, bado palikuwa na utimilifu wa baadaye wa uharibifu wa Yerusalemu. Hukumu ya kulipiza kisasi inayotekelezwa dhidi ya Roma ya kisasa (yule joka,

mnyama na nabii wa uongo), mwishoni mwa dunia, inawakilisha anguko la mwisho la Babeli ya kiroho, lakini Babeli ya kiroho (upapa) tayari ilianguka mara moja mwaka 1798. Uharibifu wa Yerusalemu unaonyesha hukumu ya kulipiza kisasi ya Mungu juu ya kanisa lililoasi.

Uharibifu wa Yerusalemu katika kipindi cha miaka mitatu na nusu kuanzia mwaka 66 BK hadi 70 BK unaashiria uharibifu unaotokana na hukumu ya kulipiza kisasi ya Mungu mwishoni mwa dunia, ambao unaletwa juu ya Roma ya kisasa (yule joka, mnyama na nabii wa uongo). Kuzingirwa na uharibifu wa Yerusalemu, uliotekelezwa na upagani kuanzia mwaka 66 BK hadi 70 BK, kulidumu kwa miaka mitatu na nusu kamili.

Kipindi cha mzingiro na uharibifu wa Yerusalemu ya kiroho, kilichotekelezwa na mfumo wa kipapa, kilidumu miaka mitatu na nusu ya kinabii, kuanzia mwaka 538 hadi 1798. Mifano hiyo miwili inaashiria mzingiro na uharibifu wa Yerusalemu katika "saa" ya mzozo wa sheria ya Jumapili unaoletwa na Roma ya kisasa. Tukio la mwisho kati ya matukio matatu ya uharibifu wa Yerusalemu linageuzwa, kama inavyowakilishwa katika kitabu cha Danieli.

Kitabu cha Danieli kinaanza na Babeli kuvamia na kuharibu Yerusalemu, na kinamalizika na maangamizi ya Babeli na ushindi wa Yerusalemu. Katika kila moja ya vita vitatu, kulikuwa na ishara iliyotolewa kwa Wakristo iliyowaarifu wakimbie kutokana na vita vilivyokuwa vinakuja. Mnamo mwaka 66 BK, ilikuwa pale majeshi ya Roma ya kipagani yalipoweka alama zao (bendera zao za kivita) katika ardhi takatifu ya patakatifu. Mwaka 538, ilikuwa pale "mtu wa dhambi" alipofunuliwa, akiketi katika hekalu la Mungu (kanisa la Kikristo), akijionyesha kuwa yeye ndiye Mungu, alipopitisha sheria ya Jumapili katika Baraza la Orleans mwaka huo. Kulazimisha utunzaji wa Jumapili ndiko ambako upapa hutambua kama ushahidi wa mamlaka yao juu ya ulimwengu wa Kikristo, kwa kuwa wanadai (kwa usahihi) kwamba hakuna msingi wa ibada ya Jumapili katika Neno la Mungu, na ukweli kwamba wao waliifanya Jumapili kuwa siku ya ibada katika Ukristo ni ushahidi kwamba mamlaka ya mapokeo na desturi zao za kipagani yako juu ya Biblia.

Mwaka wa 538, Wakristo walipaswa kujitenga na Kanisa la Kirumi, si tu kwa sababu halikuwa kanisa la Kikristo la kweli, bali pia kwa sababu ishara ya mamlaka ya kipapa ilikuwa imewekwa katika maeneo matakatifu ya Kanisa la Mungu. Dada White anabainisha mchakato wa kujitenga wa historia hiyo ulioanzisha kipindi ambacho Kanisa la Mungu lilikimbilia jangwani kwa miaka elfu moja mia mbili na sitini.

Lakini hakuna muungano kati ya Mkuu wa nuru na mkuu wa giza, wala hauwezi kuwako muungano kati ya wafuasi wao. Wakristo walipokubali kuungana na wale waliokuwa wameongoka nusu tu kutoka katika upagani, waliingia katika njia iliyowaongoza zaidi na zaidi mbali na kweli. Shetani alishangilia kwamba alikuwa amefaulu kuwadanganya idadi kubwa ya wafuasi wa Kristo. Kisha akazielekeza nguvu zake kwa ukamilifu zaidi juu ya hawa, na akawatia moyo kuwatesa wale waliobaki waaminifu kwa Mungu. Hakuna aliyeelewa vyema jinsi ya kupinga imani ya kweli ya Kikristo kama wale waliowahi kuwa watetezi wake; na hawa Wakristo waliokengeuka, wakiungana na wenzao walio nusu wapagani, walielekeza vita vyao dhidi ya vipengele muhimu zaidi vya mafundisho ya Kristo.

Ili wale waliodhamiria kubaki waaminifu wasimame imara dhidi ya udanganyifu na machukizo yaliyofunikwa kwa mavazi ya kikuhani na kuingizwa kanisani, ilihitajika mapambano ya kufa na kupona. Biblia haikukubaliwa kama kipimo cha imani. Fundisho la uhuru wa dini liliitwa uzushi, na waliolitetea walichukiwa na kupigwa marufuku.

Baada ya mzozo mrefu na mkali, wachache waaminifu waliamua kuvunja muungano wote na kanisa lililoasi ikiwa bado lingekataa kujinasua kutoka kwa uongo na ibada ya sanamu. Waliona kwamba utengano ulikuwa wa lazima kabisa ikiwa wangetii Neno la Mungu. Hawakuthubutu kuvumilia makosa yenye kuangamiza roho zao wenyewe, na kutoa mfono ambao ungehatarisha imani ya watoto wao na watoto wa watoto wao. Ili kuhakikisha amani na umoja walikuwa tayari kufanya maridhiano yoyote yanayopatana na uaminifu kwa Mungu; lakini walihisi kwamba hata amani ingenunuliwa kwa gharama kubwa mno ikiwa ingepatikana kwa gharama ya kanuni. Ikiwa umoja ungeweza kupatikana tu kwa kufanya maridhiano kwa gharama ya ukweli na haki, basi kuwe na kutofautiana, na hata vita. Pambano Kuu, 45.

Tutaendelea na mawazo haya katika makala ijayo.

Umilele umejitana mbele yetu. Pazia liko karibu kuondolewa. Sisi tunaoshikilia nafasi hii yenye uzito na uwajibikaji, tunafanya nini, tunawaza nini, hata tunang'ang'ania upendo wa ubinafsi wa starehe, wakati nafsi zinaangamia kutuzunguka? Je, mioyo yetu imekuwa migumu kabisa? Je, hatuwezi kuhisi au kufahamu kwamba tuna kazi ya kufanya kwa ajili ya wokovu wa wengine? Ndugu, je, ninyi ni wa kundi la wale ambao wakiwa na macho hawaoni, na wakiwa na masikio hawasikii? Je, ni bure kwamba Mungu amewapa maarifa ya mapenzi yake? Je, ni bure kwamba amewatumia onyo baada ya onyo? Je, mnaamini matamko ya kweli ya milele kuhusu yale yanayokaribia kuja juu ya dunia, je, mnaamini kwamba hukumu za Mungu zinaning'inia juu ya watu, na bado mnaweza kukaa kwa raha, wazembe, wasiojali, wapenda starehe?

"Sasa si wakati kwa watu wa Mungu kufunga mioyo yao au kujilundikia hazina duniani. Wakati huo hauko mbali, ambapo, kama wanafunzi wa awali, tatalazimika kutafuta kimbilio katika maeneo yaliyo ukiwa na ya upweke. Kama vile kuzingirwa kwa Yerusalemu na majeshi ya Kirumi kulivyokuwa ishara ya kutoroka kwa Wakristo wa Yudea, ndivyo pia pale taifa letu litakapochukua mamlaka kwa kutoa amri ya kulazimisha sabato ya kipapa; hilo litakuwa onyo kwetu. Wakati huo itakuwa ni wakati wa kuondoka katika miji mikubwa, kama maandalizi ya kuondoka hata katika miji midogo, twende kuishi katika makazi ya kujitenga, sehemu za faragha katikati ya milima. Na sasa, badala ya kutafuta makazi ya gharama kubwa hapa, tunapaswa kujiandaa kuhamia nchi iliyo bora zaidi, yaani ya mbinguni. Badala ya kutumia mali yetu kwa kujiridhisha, tunapaswa kujifunza kubana matumizi. Kila talanta aliyotukopesha Mungu inapaswa kutumiwa kwa utukufu wake katika kuupa ulimwengu onyo. Mungu ana kazi kwa wasaidizi wake ya kufanywa mijini. Misheni zetu lazima ziungwe mkono; misheni mipya lazima ifunguliwe. Kusukuma kazi hii mbele kwa mafanikio kutahitaji gharama si ndogo. Nyumba za ibada zinahitajika, ambamo watu wanaweza kualikwa kusikia kweli za wakati huu. Kwa kusudi hili hasa, Mungu amewaaminisha wasimamizi wake mtaji. Msiifunge mali yenu katika shughuli za kidunia hata kazi hii izuiliwe. Wekeni mali zenu mahali mnaweza kuisimamia kwa manufaa ya kazi ya Mungu. Zitumeni hazina zenu mbele yenu mbinguni."

Ushuhuda, juzuu ya 5, 464.